

Gaisa kvalitātes prasības izglītības iestādēs

Publicēts: 05.05.2022.

Lai gan spēkā esošie normatīvie akti par higiēnas prasībām izglītības iestādēm nesatur minimālos gaisa kvalitātes rādītājus (CO₂ maksimāli pieļaujamo līmeni, gaisa relatīvā mitruma rādītāju, gaisa kustības optimālo ātrumu), tomēr atbilstoši Pasaules Veselības organizācijas (turpmāk – PVO) rekomendācijām CO₂ līmenis, kas atbilst teicamai vai labai iekštelpu gaisa kvalitātei mācību telpās, ir līdz 1000 ppm, mācību telpu ventilācijas intensitātes optimālā norma – 7 l/s, minimālā – 3 l/s vienam cilvēkam.

[Ar gaisa kvalitātes mērījumiem izglītības iestādēs var iepazīties publiskā gaisa kvalitātes mērījumu portālā.](#)

Līdz ar to izglītības iestādēs:

kurās ir ierīkota mehāniskā ventilācijas sistēma, sākotnēji būtu jāveic tās pārbaude un, ja nepieciešams, jāveic sistēmas konfigurācija atbilstoši PVO rekomendācijām;

kurās nav ierīkota mehāniskā ventilācijas sistēma, būtu pastiprināti jāveic regulāra telpu dabiskā ventilācija jeb vēdināšana.

Efektīvākais veids kā ātri nodrošināt svaigā gaisa pieplūdumu un gaisa kvalitāti, ir veikt regulāru telpu vēdināšanu, atverot logus un durvis. Lai panāktu efektīvu CO₂ koncentrācijas kritumu mācību telpā, jāievēro šādi pareizas telpas vēdināšanas pamatnosacījumi:

vēdināšanas laikā telpā neuzturas izglītojamie;

vēdināšana tiek veikta ar pilnībā, nevis pusvirsu atvērtu logu (-iem);

vēdina, atverot visas konkrētās telpas logus un durvis, ja pastāv tāda iespēja;

starpbrīdim atvēlētais laiks maksimāli tiek izmantots vēdināšanai.

Vienlaikus ir pieļaujams, ka izglītības iestādē mācību stundu laikā tiek veidotas pauzes un ik pēc 20-30 minūtēm tiek vēdinātas telpas vismaz 10 minūtes (ziemā – vismaz 5 minūtes).

Papildus aicinām iepazīties ar Latvijas Sabiedrības veselības speciālistu asociācijas, Veselības ministrijas un Veselības inspekcijas izstrādātajām [vadlīnijām vides kvalitātes un drošībai skolās](#), kā arī Ekonomikas ministrijas izstrādāto informatīvo ziņojumu [„Par priekšlikumiem gaisa kvalitātes uzlabošanai izglītības iestādēs ar mērķi mazināt COVID-19 inficēšanas risku”](#).

[Izglītības iestāžu gaisa kvalitātes mērījumu portālā "MESH"](#) var iepazīties ar aktuāliem gaisa kvalitātes mērījumiem:

Latvijas vispārējās izglītības (izņemot privātās) iestāžu kabinetos;

profesionālās izglītības iestāžu kabinetos

ilgstošas sociālās aprūpes un rehabilitācijas institūciju (kurām noslēgts līgums ar valsti vai pašvaldību par pakalpojumu sniegšanu) koplietošanas telpās.

Gaisa kvalitātes mērītāji uzstādīti atbilstoši iestāžu sniegtajai informācijai, ņemot vērā telpu pielietojumu un noslogojumu.

Gaisa kvalitāte tiek mērīta pēc šādiem parametriem:

CO₂ saturs gaisā (ppm)

Gaisa temperatūra (°C)

Gaisa relatīvais mitrums (%)

Detalizēta informācija par portālā pieejamiem datiem ir apskatāma sadaļā ["Kā lasīt mērījumus?"](#)

[Ieteikumi izglītības iestādēm gaisa kvalitātes nodrošināšanai un uzlabošanai](#)

 [Informatīvais materiāls par decentralizētajām ventilācijas sistēmām izglītības iestādēs](#)

 [Vadlīnijas vides kvalitātei un drošībai skolās](#)

 [Priekšlikumi gaisa kvalitātes uzlabošanai izglītības iestādēs. Informatīvā ziņojuma projekts](#)

 [Informatīvs ziņojums "Par ogskābās gāzes gaisa kvalitātes mērītāju iegādes procesu"](#)

[Plašāka informācija par tehniskajam prasībām būvēm atrodama Ekonomikas ministrijas tīmekļvietnē](#)

[Informatīvi materiāli par vadlīnijām "Vides kvalitāte un drošība skolās":](#)

[Vides kvalitāte un drošība skolās](#) - *Žanna Martinsone*, Latvijas Sabiedrības Veselības Asociācija,

[Vides pieejamība fiziskajām aktivitātēm](#) - Dr. paed. *Aivars Kaupužs*,

[Infekcijas slimību profilakses un kontroles pasākumi izglītības iestādēs](#) - *Ilona Liskova*, Slimību profilakses un kontroles centrs,

[Vides risinājumi Ķekavas vidusskolā](#) - *Sandra Pugovka*, Ķekavas vidusskola,

[Psihoemocionālā vide skolā](#) - *Lauma Springe*, Rīgas Stradiņu universitāte,

[Izglītības iestāžu vides kvalitātes un drošuma pētījums](#) - *Krista Štrausa*, Veselības inspekcija,

[Uzraudzības rezultāti skolās](#) - *Solvita Muceniece*, Veselības inspekcija

Izvēdināt telpu pirms pirmās mācību stundas/nodarbības telpā;

Vēdināt telpu pēc katras mācību stundas (5-15 min.), lai samazinātu CO₂ koncentrāciju gaisā. Jāatceras, ka, atverot logu, CO₂ līmenis samazinās pakāpeniski un, ņemot vērā to, ka gaisa kvalitātes mērījumi tiek veikti ar 1 minūtes intervālu, kā arī to, ka mērītājam ir zināma inerģe – lai gan telpa ir izvēdināta, gaisa kvalitātes mērījuma korektais rādījums uzrādīsies dažas minūtes vēlāk;

Izvēdināt telpu pēc pēdējās mācību stundas/nodarbības telpā;

Ja uzsākot nodarbību, CO₂ līmenis ir atbilstošs, bet nodarbības laikā strauji paaugstinās, tad nodarbības laikā jāieplāno īsa pauze, kuras laikā telpa tiek izvēdināta. Šādā gadījumā, iespējams, palīdzēs arī logu pasīva ventilācijas režīma uzturēšana (atvārti logi minimālā ventilācijas režīmā). Ilgtermiņā šādos gadījumos izglītības iestādei ir jāpārdomā iespēja pārplānot nodarbības, samazinot personu skaitu, kas vienlaikus uzturas telpā;

Ja veicot gaisa kvalitātes mērījumus tiek secināts, ka ar telpas vēdināšanu pārtraukumos starp mācību stundām/nodarbībām nav iespējams sasniegt CO₂ līmeni, kāds tas bijis pirms pirmās mācību stundas/nodarbības telpā, ieteicams pagarināt starpbrīdi/pārtraukumu vismaz par 5 minūtēm, lai iegūtu pietiekamu laiku telpas vēdināšanai;

Ja telpā ir mehāniskā ventilācija, tad ventilācijas sistēmas darbības jāpielāgo, lai nodrošinātu labai gaisa kvalitātei atbilstošu rādītāju uzturēšanu telpā;

Jāpārlicinās, ka izglītības iestādes ventilācijas sistēma ir darba kārtībā, tai tiek veikta nepieciešamā tehniskā apkope (ventilācijas kanāli un filtrējošās iekārtas tiek regulāri tīrīti/ atjaunoti) un tā tiek arī atbilstoši darbināta.

[Ministru kabineta 2015.gada 16.jūnija noteikumi Nr.310 "Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 231 – 15 "Dzīvojamu un publisko ēku apkure un ventilācija""](#)

[Ministru kabineta 2021. gada 28.septembra noteikumi Nr. 662 "Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai""](#)

[Ministru kabineta 2002. gada 27. decembra noteikumi Nr. 610 "Higiēnas prasības izglītības iestādēm, kas īsteno vispārējās pamatizglītības, vispārējās vidējās izglītības, profesionālās pamatizglītības, arodizglītības vai profesionālās vidējās izglītības programmas"](#)

[Ministru kabineta 2013. gada 17. septembra noteikumi Nr. 890 "Higiēnas prasības bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzējiem un izglītības iestādēm, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmu"](#)

[Ministru kabineta 2022. gada 22. februāra noteikumi Nr. 143 "Noteikumi par kritērijiem un kārtību, kādā 2022. gadā tiek izvērtēti un izsniegti valsts aizdevumi pašvaldībām Covid-19 izraisītās krīzes seku mazināšanai un novēršanai"](#)

[Ministru kabineta 2009. gada 24. novembra noteikumi Nr. 1338 "Kārtība, kādā nodrošināma izglītojamo drošība izglītības iestādēs un to organizētajos pasākumos"](#)

[Ministru kabineta 2021. gada 29. jūnija rīkojums Nr. 455 "Par atbalstītajiem augstas gatavības pašvaldību investīciju projektiem izglītības iestāžu ventilācijas sistēmu uzlabošanai, kuriem piešķirams valsts budžeta finansējums"](#)

[Ministru kabineta 2022.gada 22.februāra rīkojums Nr.114 "Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem""](#)